

Fietsroute Markante Punten.

De voor u liggende fietsroute leidt u langs een aantal historisch markante punten in Vriezenveen en Vroomshoop. De route is het best te beginnen en verkrijgbaar bij het Historisch Museum Vriezenveen (Westeinde 54) of bij het Veenmuseum (Paterswal 11). De route is in totaal circa 27 km lang.

Het Historisch Museum Vriezenveen

Het Historisch Museum Vriezenveen kent drie hoofdthema's, te weten

1. de Rusluie, Vriezenveners die ruim 200 jaar een bloeiende handel hadden in St. Petersburg
2. de textielgeschiedenis met als prominente exponenten Jansen & Tilanus en De lange & Jonker
3. de geschiedenis van het dorp Vriezenveen zelf, met zijn smalle akkers, de grote brand en de ruilverkaveling, zijn dialect, en nog veel meer.

Het Veenmuseum

Bij het Veenmuseum is nog een origineel stukje hoogveen te vinden en wordt de exploitatie van het veengebied rond Vroomshoop en Vriezenveen beeldend verteld aan de hand van oude verhalen, foto's, veenhutten en oude machines

De fietsroute gestart vanuit het Historisch Museum.

1. Staande op het Tilanusplein, met de rug naar het museum en kijkend naar de grote kerk gaat u linksaf naar de rotonde.

De bestrating van het Tilanusplein met zijn kleine en grotere vlakken en een streep daar doorheen symboliseert de grote ruilverkaveling die in de jaren 50 van de vorige eeuw heeft plaatsgevonden.

2. Op de rotonde gaat u rechtdoor en volgt u het Oosteinde gedurende ruim 2,5 km tot u aankomt bij de sluis in het plantsoen. De sluis is een valschoot in de Schipsloot die hier vroeger stroomde en waar op het hoogtepunt een kleine 1000 turfscheepjes per jaar passeerden. Tijdens de ruilverkaveling is de schipsloot gedempt. Een restant van dit water loopt nog als smalle sloot aan het einde van de Walstraat richting Almelo.

3. Bij de sluis volgt u de weg links langs het plantsoen en daarna op de driespong linksaf de Oude Hoevenweg op. Na ongeveer 800 meter rechtdoor gaat u op de driesprong linksaf de Paterswal op. De Paterswal was vroeger de route door het veen vanuit het Klooster Sibculo naar het klooster in Albergen.

Vlak voor de driesprong bent u een zomp gepasseerd, ofwel een replica op ware grootte van een van de turfscheepjes die over de Schipsloot, de turven vanuit de Engbertsdijkvenen naar Almelo vervoerden via de sluis in Vriezenveen.

4. U volgt de Paterswal, en na ongeveer 1,6 km, ziet u links de Oosterveenweg langs de "Verbindingsleiding" en na 50 meter over dit water de firma De Arend, een van de oude veenbedrijven uit dit gebied.

(Als u als uitstapje de Oosterveenweg 500 meter in fiets en daarna weer terug naar de Paterwal, heeft u langs de Oosterveenweg, kijkend naar het zuiden, het oorspronkelijke zo kenmerkende slagenlandschap van Vriezenveen gezien met zijn langgerekte smalle kavels vanuit het Oosteinde van Vriezenveen naar het noorden.)

Als u de Paterswal vervolgt naar het noorden ziet u 500 meter verder aan de linkerkant de ingang van het Veenmuseum, dat zeker nu of later een bezoekje waard is.

De fietsroute gestart vanuit het Veemuseum

5. Als u vanuit het Veemuseum weer naar de Paterswal gaat, gaat u linksaf naar het Noorden. Na circa 550 meter gaat u rechtsaf de zandweg op (tegenover de Dalweg). Na circa 150 meter ziet u de Katerjansbrug over het Geesterens Stoomkanaal, genoemd naar de destijds bekende kluizenaar Katerjans die daar in het Engbertsdijkveen woonde. (Een replica van de brug in zijn originele vorm staat in het Veemuseum). Vlak voor het kanaal gaat u linksaf het Katerjanspad op, dit pad volgt u circa 750 meter. Na de bocht in dit kanaal gaat u even rechts en dan over het kanaal direct weer links de weg Sluiskade N.Z. op.
6. Het kanaal heet nu het Veenkanaal en is rond 1890 gegraven als alternatief voor de Schipsloot om turf af te voeren. U volgt de weg naar het westen met links van u het kanaal en rechts het grootste verveningsbedrijf Free Peat B.V., vroeger bekend als Terwindt Arntzveen. Turf en potgrond worden tegenwoordig niet meer uit de Engbertsdijksvenen gehaald, maar aangevoerd vanuit het buitenland.
7. U volgt de weg langs het Veenkanaal gedurende circa 2 km, dan gaat u rechtdoor onder de snelweg N36 door en vervolgens rijdt u kort daarna Vriezenveensewijk binnen. Bij de eerste brug over het Veenkanaal ziet u links de restanten van het turf- en potgrondbedrijf TRIO. U gaat niet de brug over maar rechtdoor met het kanaal aan uw linkerkant. Even later bij de kruising met de Hoofdweg stond ook een sluis en een ophaalbrug. Dertig meter voor de kruising staat een minireplica die daar nog steeds aan herinnert. Daar staat ook een bord met uitleg over de ontginning van dit veengebied. U gaat bij de kruising met de Hoofdweg rechtdoor en houdt dus het water aan uw linkerkant.
9. Circa 300 meter na de kruising met de Hoofdweg gaat u rechtsaf de zwembadlaan op (vlak voor "Koster plastics"). Het gebied links er rechts van de zwembadlaan staat bekend als het Twistveen. Het vroegere veengebied op deze plek lag vroeger op de grens van Hellendoorn, en Ham, Hardenberg, Tubbergen en Vriezenveen. En die ligging was aanleiding tot vele conflicten. Aan het einde van de zwembadlaan gaat u weer rechtsaf de Twistveenweg op, en even later links de Hoofdweg op naar het noorden.
- 10 u passeert het Kulturhuus en gaat even later schuin linksaf de Schuineweg op. Deze weg wordt circa 1 km gevolgd tot aan de N341 (de Vroomshoopseweg), hier gaat u linksaf naar Vroomshoop. Even later, na de bocht naar links is dit de Tonnendijk. Kort na die bocht, op Tonnendijk 176 is Kalckwijck Distillers gevestigd (boerderij Pertjaja). Ze maken hier uitstekende whiskey van lokale granen en ook de bekende Kozakkenruter, naar een recept dat de Vriezenveners en de Kozakken in 1813 samen bedachten. De kozakken die Napoleon verdreven kwamen in 1813 over de kozakkenbrug in de Schipsloot in het oosten van Vriezenveen het dorp binnen. In plaats van de boel kort en klein te slaan dronken deze Russen samen met de Vriezenveners een borrel omdat ze in het Russisch begroet werden. Uit die gemixte drankjes ontstond het recept voor de Kozakkenruter.
11. Misschien brengt u een bezoek aan de destilleerderij, u vervolgt in ieder geval daarna de Tonnendijk richting Vroomshoop gedurende circa 2 km. Langs de Tonnendijk vestigden zich in het begin van de 20-ste eeuw vele Groningse boeren op de door ontvening zojuist ontstane dalgronden. De Tonnendijk wordt gevolgd tot aan het kanaal De Haandrik. Bij de driespong, na het bord "Vroomshoop" gaat u dus rechtsaf het centrum in.
12. Het kanaal De Haandrik wordt overgestoken en u gaat daarna direct linksaf, langs het kanaal tot aan de volgende brug, De Puntbrug. Hier gaat u rechtsaf langs het Zwolse kanaal. Het Zwolse kanaal is omstreeks 1855 gegraven. In 1964 is het gesloten.

13. Na het spoor gebruikt u de eerste overgang over het water (na circa 500m) en direct over het water gaat u rechtsaf langs het water. Na circa 100 meter passeert u de plek waar voeger de sluis V stond in het Zwolse kanaal. Die sluis is gemarkeerd en de oude sluisdeuren staan er nog. Sluis V was een van de zes sluizen in het kanaal van Almelo naar Zwolle. Bij sluis V ontstond een gehucht Het Punt dat later samensmolt met het dorp Vroomshoop. De naam "Punt" komt terug bij bijvoorbeeld De Puntbrug en theater Het Punt.

14. Bij de driesprong in de wateren gaat u vlak vóór het water linksaf de Stouweweg op. Deze zandweg langs het water dat bekend staat als De Veneleiding of De Stouwe volgt u gedurende ongeveer 1,6 km tot aan een brug en asfaltweg. De asfaltweg steekt u over en u vervolgt de zandweg langs het water circa 1,7 km tot aan een bocht naar links. Daar gaat u met de weg mee naar links en u neemt daarna na circa 600m de eerste weg rechts, de Westerhoevenweg. Westerhoeven is een van de kleinere woonkernen van Twenterand. Het is een van de plekken waar nog heel lang veen werd afgegraven voor eigen gebruik. De namen van de zijwegen verwijzen naar de geschiedenis van Vriezenveen (Russendijk, Buntgrasdijk). Westerhoeven kende van 15/8/1945 tot 1/10/1945 een stopplaats aan het spoor richting Marienberg, speciaal ten behoeve van de ruilverkavelingsproject toen. De Stouwe is in feite het verlengstuk van het Lateraal kanaal dat zorgt voor de afwatering van Almelo.

15. Als u na circa 3 kilometer aankomt op de Hammerweg, gaat u linksaf Vriezenveen weer in waar u al snel aan de linkerkant de molen van Leemans ziet. Een echte windmolen, en dat is bijzonder want vroeger was de wind van de Graaf van Almelo. Zodoende hadden de Vriezenveners geen windmolens maar rosmolens (met paarden dus) om het graan te malen. Het exacte aantal rosmolens in Vriezenveen is lastig te achterhalen, maar het waren en zeker 8 of meer.

16 U volgt de Hammerweg tot over het spoor en over het kanaal. Na het kanaal heet de weg Westeinde. Daar ziet u de fabriekspijp van Jansen & Tilanus, de grootste textiel fabriek van Vriezenveen die het vanaf de jaren 60 van de vorige eeuw moeilijk kreeg en in 1981 definitief gesloten is. Tegenwoordig is Lowik Wonen & Slapen in de gebouwen gevestigd. Loop je de winkel in vanaf het Westeinde en ga je ergens in het begin linksaf, dan kom je in het oude ketelhuis. Aan het hoge plafond is de hijsinstallatie voor voor de zware ketels nog aanwezig.

17. U volgt het Westeinde verder het dorp in en kruist na circa 250 meter de weg naar Almelo (rechts) of Vroomshoop (links). Circa 600 meter later ziet u links naast Schipper Tweewielers het Harmsenhuis. De familie Harmsen waren kooplieden in St. Petersburg die na terugkeer in Vriezenveen zo'n groot huis konden laten bouwen. Vriezenveen kende vele van deze Rusluie huizen die echter in de loop der tijden weer zijn afgebroken. Weer 100 meter na het Harmsenhuis staat links (tegenover de Westerweilandenweg rechts) de Peddemorsboerderij. De enige boerderij links van de weg die tijdens de grote brand van 1905 gespaard is gebleven. U blijft het Westeinde volgen en steekt bij de Jumbo de Krijgerstraat/Koningsweg over.

18. Weer circa 1 km verder komt u (terug) bij het Historisch Museum Vriezenveen. Als u hier gestart bent is dit het einde. Bent u bij het Veenmuseum gestart, dan volgt u nog de punten 1 t/m 4 naar het Veenmuseum.